

თავდაცვის ხარჯების გავლენა საქართველოს ეკონომიკურ ზრდაზე

თემურ შაკიაშვილი¹

ირმა ბახტურიძე²

<https://doi.org/10.61446/mp.4.2025.9727>

აბსტრაქტი

სტატია „თავდაცვის ხარჯების გავლენა საქართველოს ეკონომიკურ ზრდაზე (2005–2025 წლების მონაცემების ანალიზი)“ მიზნად ისახავს ქვეყნის ფინანსური რესურსების მობილიზების, სამხედრო ბიუჯეტის დინამიკისა და მათი გავლენის შეფასებას ეკონომიკურ ზრდაზე. კვლევის მთავარი ამოცანაა გამოიკვლიოს, როგორ აისახა საქართველოს თავდაცვის ხარჯების ცვლილება ბოლო ორი ათწლეულის განმავლობაში ეროვნული ეკონომიკის მაჩვენებლებზე და განსაზღვროს ის სეგმენტები - პერსონალი, ინფრასტრუქტურა, სამხედრო ტექნიკა, კვლევითი და საგანმანათლებლო ინიციატივები - რომლებიც ყველაზე მნიშვნელოვან გავლენას ახდენენ ეკონომიკურ პროცესებზე.

კვლევა ეფუძნება კომბინირებულ მეთოდოლოგიას, რომელიც მოიცავს როგორც რაოდენობრივ, ისე ხარისხობრივ ანალიზს. აღნიშნული მიდგომა შესაძლებელს ხდის თავდაცვის ბიუჯეტის სტრუქტურის შეფასებას, ხარჯების ტენდენციებისა და საერთაშორისო პრაქტიკის შედარებას, ასევე მათი გავლენის ანალიზს ეკონომიკურ ზრდაზე. გამოყენებულია საქართველოს ეროვნული სტატისტიკის სამსახურის მონაცემები, თავდაცვის სამინისტროს ოფიციალური ანგარიშები, საერთაშორისო კვლევები და სამეცნიერო ლიტერატურა.

კვლევის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი კომპონენტია საერთაშორისო გამოცდილების ანალიზი. სტატიაში განხილული დასკვნების მიხედვით, სამხედრო ხარჯების ზრდა ზოგჯერ ხელს უწყობს ინვესტიციების სტიმულირებას და ეკონომიკურ აქტივობას, თუმცა ამგვარი გავლენა ხშირად ზომიერია და მნიშვნელოვნად დამოკიდებულია ქვეყნის ეკონომიკურ გარემოზე. სხვადასხვა ავტორი მიუთითებს, რომ ტექნოლოგიური განახლება და ინფრასტრუქტურული პროექტები შეიძლება დადებითად აისახოს ეკონომიკურ განვითარებაზე, მაშინ როცა არასაკმარისი ეფექტიანობის შემთხვევაში თავდაცვის ხარჯებმა შესაძლოა ნეგატიური ან ნეიტრალური ეფექტიც მოიტანოს. საერთაშორისო კვლევების მნიშვნელოვანი ნაწილი განსაკუთრებით მცირე ეკონომიკის ქვეყნებში სამხედრო ხარჯების ზომიერ ან უარყოფით გავლენაზე მიუთითებს.

სტატიაში ასევე გაანალიზებულია თავდაცვის ხარჯების სეგმენტირება: პერსონალი, ინფრასტრუქტურა, სამხედრო ტექნიკა, კვლევითი საქმიანობა და საგანმანათლებლო ინიციატივები. ყურადღება გამახვილებულია ბიუჯეტის განაწილების გავლენაზე ეკონომიკური ზრდის მაჩვენებლებზე, ინვესტიციური გარემოს გაუმჯობესებაზე და შრომის პროდუქტიულობაზე. დამატებით, გათვალისწინებულია გეოპოლიტიკური გარემო და უსაფრთხოების გამოწვევები, რომლებიც საქართველოს უნიკალურ ეკონომიკურ და სტრატეგიულ კონტექსტს ქმნის.

კვლევის შედეგები მნიშვნელოვან საფუძველს ქმნის ეკონომიკური და უსაფრთხოების პოლიტიკის შემუშავებისთვის. მიღებული დასკვნები ეხმარება პოლიტიკის შემქმნელებს მიიღონ ეფექტიანი გადაწყვეტილებები რესურსების განაწილების, სამხედრო ბიუჯეტის ოპტიმიზაციისა და ეკონომიკური ზრდის სტიმულირების მიმართულებით. სტატია შეესაბამება საერთაშორისო გამოცდილებას და წარმოადგენს ღირებულ მასალას ქვეყნის სტრატეგიული და ეკონომიკური განვითარების დაგეგმვისთვის.

საკვანძო სიტყვები: თავდაცვის ხარჯები; სამხედრო ბიუჯეტი; ეკონომიკური ზრდა; ინვესტიციები; საჯარო ხარჯები; ეკონომიკური პოლიტიკა; ეროვნული უსაფრთხოება.

¹ საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი, ეკონომიკის დოქტორი

² საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის დოქტორანტი

The Impact of Defense Spending on Georgia's Economic Growth (Analysis of 2005–2025 Data)

Temur Shakiashvili³

Irma Bakhturidze⁴

Abstract

The article *“The Impact of Defense Spending on Georgia's Economic Growth (Analysis of 2005–2025 Data)”* aims to examine the mobilization of national financial resources, the dynamics of the military budget, and their potential effects on economic growth. The main objective of the study is to analyze how changes in Georgia's defense expenditures over the past two decades have affected national economic indicators and to identify the sectors — personnel, infrastructure, military equipment, research activities, and educational initiatives — that have the most significant impact on economic processes.

The study employs a combined methodology that incorporates both quantitative and qualitative analyses. This approach allows for a comprehensive assessment of the defense budget structure, spending trends, and comparisons with international practices, as well as an evaluation of their impact on economic growth. The research utilizes data from the National Statistics Office of Georgia, official reports of the Ministry of Defense, international studies, and academic literature.

An important component of the study is the analysis of international experience. The findings suggest that increases in military spending can sometimes stimulate investment and economic activity; however, such effects are often moderate and highly dependent on the country's economic context. Various authors note that technological modernization and infrastructure projects may positively influence economic development, whereas insufficient efficiency in defense spending may lead to neutral or even negative outcomes. International studies, particularly in small economies, often indicate a moderate or negative impact of military expenditures.

The article also analyzes the segmentation of defense spending: personnel, infrastructure, military equipment, research activities, and educational initiatives. Special attention is given to the distribution of the budget and its effects on economic growth indicators, investment climate improvement, and labor productivity. Additionally, geopolitical conditions and security challenges specific to Georgia are considered, creating a unique economic and strategic context for the country.

The study's findings provide a solid basis for the formulation of economic and security policies. The results help policymakers make informed decisions regarding resource allocation, military budget optimization, and strategies to stimulate economic growth. The article aligns with international experience and offers valuable insights for strategic and economic planning in Georgia.

Keywords: Defense spending; Military budget; Economic growth; Investment; Public expenditure; Economic policy; National security.

³ Associate Professor of Georgian Technical University, Doctor of Economics

⁴ PhD Student of Georgian Technical University

შესავალი

საქართველოს ეკონომიკის მდგრადი განვითარება ბოლო ორ ათწლეულში მნიშვნელოვან გამოწვევებს ეყრდნობა, რომელთა შორის განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობა ეროვნული უსაფრთხოების და თავდაცვის ხარჯების ეფექტურ გამოყენებას. სახელმწიფო ბიუჯეტის მნიშვნელოვანი ნაწილის დათმობა თავდაცვის სექტორისთვის პირდაპირი გავლენას ახდენს ქვეყნის ფინანსურ სისტემაზე, ეკონომიკურ ზრდაზე და სოციალურ-ეკონომიკური სტრუქტურების განვითარებაზე. თავდაცვის ხარჯები მოიცავს არა მხოლოდ სამხედრო პერსონალის ანაზღაურებას, ტექნიკისა და ინფრასტრუქტურის შენარჩუნებას, არამედ კვლევით და საგანმანათლებლო ინიციატივებს, რომლებიც მნიშვნელოვანი არიან ქვეყნის გრძელვადიანი უსაფრთხოებისა და ტექნოლოგიური განვითარებისათვის.

თემის აქტუალობა განპირობებულია რამდენიმე ფაქტორით. პირველი, რეგიონში არსებული გეოპოლიტიკური ვითარება საქართველოსთვის მუდმივი გამოწვევაა, რაც მოითხოვს არა მხოლოდ სამხედრო, არამედ ეკონომიკურად ეფექტური ბიუჯეტური სტრატეგიებს. მეორე, თავდაცვის ხარჯების ეფექტი ეკონომიკურ ზრდაზე საერთაშორისო პრაქტიკაში მრავალჯერაა კვლეული, თუმცა შედეგები მრავალმხრივი და კონტექსტზე დამოკიდებული აღმოჩნდა. ბოლო ათწლეულებში როგორც განვითარებულ, ისე განვითარებად ქვეყნებში დასტურდება, რომ სამხედრო ხარჯების ზრდა შეიძლება ეკონომიკურ აქტივობას წაახალისოს, თუმცა ეს ეფექტი ხშირად დამოკიდებულია რესურსების ეფექტიან განაწილებაზე, ინფრასტრუქტურის ხარისხზე და ინვესტიციების სტრუქტურაზე.⁵

კვლევის ობიექტია საქართველოს თავდაცვის ხარჯები, ხოლო საგანი - თავდაცვის ხარჯების გავლენა ეროვნული ეკონომიკის ზრდის მაჩვენებლებზე. ნაშრომის მიზანია შეისწავლოს, როგორ აისახა საქართველოს თავდაცვის ბიუჯეტის დინამიკამ ეროვნული ეკონომიკის მაჩვენებლებზე 2005-2025 წლებში, ასევე გამოავლინოს, რომელი სექტორები - პერსონალი, ინფრასტრუქტურა, სამხედრო ტექნიკა, კვლევითი

⁵ J. P. Dunne, *Military Spending and Economic Growth: Evidence from International Research*. EPS Journal. (2013). <https://surl.it/xvbnmr>, გადამოწმებულია 17.11.2025

საქმიანობა და განათლების ინიციატივები - ახდენენ ყველაზე მნიშვნელოვან გავლენას ეკონომიკურ პროცესებზე.

კვლევის მეთოდოლოგია მოიცავს კვანთატიურ და ხარისხობრივ ანალიზს, რაც საშუალებას აძლევს როგორც ბიუჯეტის ციფრული მაჩვენებლების, ისე პოლიტიკის შედეგების შეფასებას. ნაშრომში გამოყენებულია საქართველოს ეროვნული სტატისტიკის დეპარტამენტის მონაცემები, თავდაცვის სამინისტროს ოფიციალური ანგარიშები, ასევე საერთაშორისო ლიტერატურა, რაც უზრუნველყოფს კვლევის მაღალ აკადემიურ დონეს.

ძირითადი ნაწილი

1. თეორიული საფუძვლები: თავდაცვის ხარჯები და ეკონომიკური ზრდა

თავდაცვის ხარჯების ეკონომიკურ ზრდაზე გავლენა შეიძლება შეფასდეს ორ ძირითად პერსპექტივაში: დადებითი ეფექტი და ნეგატიური ეფექტი. კლასიკური ეკონომიკური თეორიები,⁶ ხაზს უსვამს, რომ კაპიტალის, შრომის და ტექნოლოგიური პროგრესის კომბინაცია ქმნის ზრდის მდგრად პოტენციალს. სამხედრო ხარჯები, როგორც საჯარო ინვესტიცია, შეუძლია გაზარდოს შრომის პროდუქტიულობა, გააუმჯობესოს ინფრა-სტრუქტურა და შექმნას სამუშაო ადგილები.⁷

მიუხედავად ამისა, თავდაცვის ხარჯები შესაძლოა გახდეს რესურსების გადანაწილების მიზეზი სხვა მნიშვნელოვანი ეკონომიკური სექტორებისგან, როგორცაა განათლება, ჯანდაცვა და სამოქალაქო ინფრასტრუქტურა⁸ ხაზს უსვამს, რომ საერთაშორისო კვლევები ხშირად მიუთითებენ, რომ სამხედრო ხარჯების ზრდა შესაძლოა ჰქონდეს ნეგატიური ან ზომიერი გავლენა, განსაკუთრებით მცირე ეკონომიკის მქონე სახელმწიფოებში.

⁶ R. M. Solow, *A Contribution to the Theory of Economic Growth*. Quarterly Journal of Economics, 70(1), (1956). 65–94.
<https://surli.cc/qvujsv> გადამოწმებულია 17.11.2025

⁷ U. Heo, & Ye, J. *Defense Spending and Economic Growth around the Globe: The Direct and Indirect Link*. ResearchGate. (2016). <https://surli.li/txfdph> გადამოწმებულია 17.11.2025

⁸ J. P. Dunne, *Military Spending and Economic Growth: Evidence from International Research*. EPS Journal. (2013).
<https://surli.li/zgbtkj0> გადამოწმებულია 17.11.2025

განვითარებულ ქვეყნებში გამოცდილება აჩვენებს, რომ რეგულირებული, კარგად მართვადი თავდაცვის ხარჯები ზრდის ტექნოლოგიურ ინოვაციას და ადამიანურ კაპიტალს, ხოლო გადაჭარბებული ხარჯები იწვევს სახელმწიფო ვალდებულებების ზრდას და რესურსების არაეფექტურ გამოყენებას.⁹

2. საქართველოს თავდაცვის ხარჯების დინამიკა (2005–2025)

საქართველოს თავდაცვის ბიუჯეტი ბოლო 20 წლის განმავლობაში განიცდიდა მნიშვნელოვან ცვლილებებს, რომლებიც დაკავშირებულია გეოპოლიტიკურ ფაქტორებთან, საერთაშორისო ვალდებულებებთან და ქვეყნის ეკონომიკურ შესაძლებლობებთან.

ბიუჯეტის ძირითადი სექტორებია:

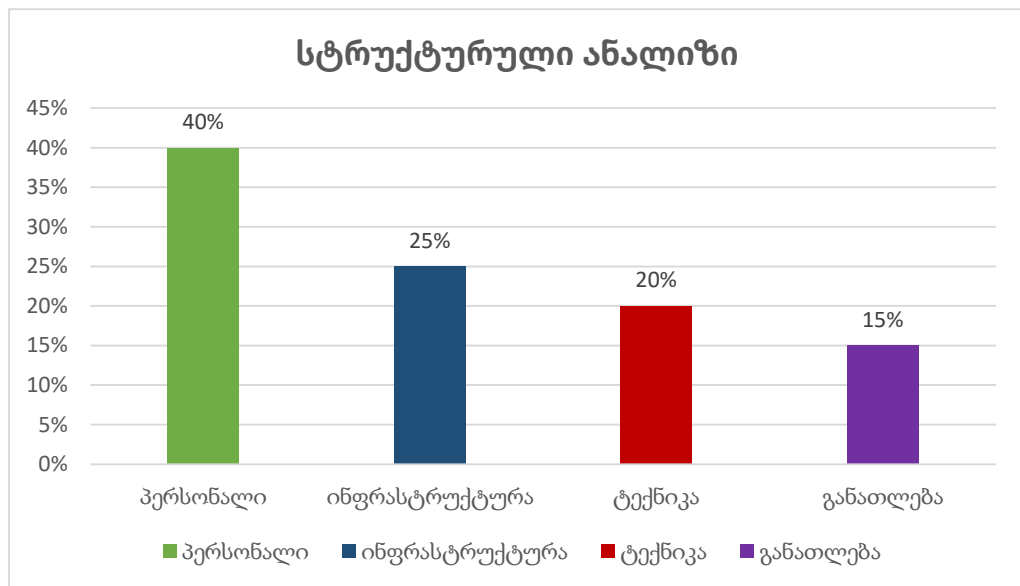
- პერსონალი - ჯარისკაცებისა და სამოქალაქო პერსონალის ანაზღაურება;
- ინფრასტრუქტურა - სამხედრო ბაზები, მშენებლობები, შენარჩუნება;
- ტექნიკა - შეიარაღება, ტექნოლოგიური განახლება;
- კვლევითი და საგანმანათლებლო ინიციატივები – R&D, სამხედრო აკადემიური პროგრამები.

ბიუჯეტის ზრდის ანალიზი:

- 2005–2010: საშუალოდ ბიუჯეტის 2–3%;
- 2010–2020: ზრდა 3–4%, ნაწილობრივ საერთაშორისო დახმარების წყალობით;
- 2020–2025: ზრდა ძირითადად ინფრასტრუქტურულ და ტექნოლოგიურ პროექტებზე¹⁰

⁹ K.Rooney, , et al. *The Economic Effects of Defense Spending: Infrastructure, Technology, and Employment*. RAND Corporation. (2017). <https://surl.li/sakchy> გადამოწმებულია 17.11.2025

¹⁰ საქართველოს თავდაცვის სამინისტრო. *თავდაცვის ბიუჯეტი და ოფიციალური ანგარიშები 2005–2025*. <https://mod.gov.ge> გადამოწმებულია 17.11.2025

დიაგრამა.1

დიაგრამა აღწერს თავდაცვის ბიუჯეტის სხვადასხვა სექტორზე განაწილების პროპორციულობას.

3. თავდაცვის ხარჯების გავლენა ეკონომიკურ ზრდაზე

ანალიზი მიუთითებს, რომ საქართველოს ეკონომიკური ზრდის მაჩვენებლები (2005–2025) ნაწილობრივ იყო დაკავშირებული თავდაცვის ხარჯებთან:

- პერსონალი და ინფრასტრუქტურა – მოკლევადიანი ეფექტი: სამუშაო ადგილების შექმნა, შრომის პროდუქტიულობის ზრდა;
- ტექნიკა და კვლევითი ინიციატივები – გრძელვადიანი ეფექტი: ტექნოლოგიური ინოვაცია და ადამიანური კაპიტალი.¹¹ გეოპოლიტიკური ფაქტორები განსაზღვრავს რესურსების პრიორიტეტულ განაწილებას, რაც მცირე ქვეყნების სპეციფიკური გამოწვევაა.

4. საერთაშორისო შედარებები

საქართველო მცირე სახელმწიფოებს მიეკუთვნება, სადაც სამხედრო ხარჯების ზრდა ხშირად იწვევს ვალდებულებების ზრდას და ეკონომიკური ზრდის შენელებას.

¹¹ K.Rooney, et al. *The Economic Effects of Defense Spending: Infrastructure, Technology, and Employment*. RAND Corporation. (2017). <https://surl.li/olpuao>, გადამოწმებულია 17.11.2025

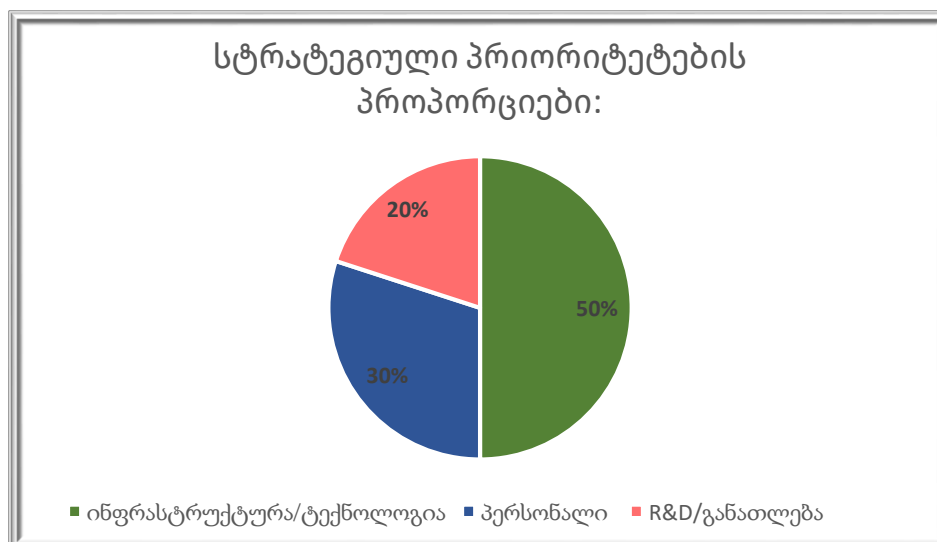
მსგავსად მცირე ევროპის ქვეყნების გამოცდილებისა, თავდაცვის ბიუჯეტის ეფექტურობა დამოკიდებულია:

- რესურსების ოპტიმალურ განაწილებაზე;
- ინფრასტრუქტურულ და ტექნოლოგიურ ინვესტიციებზე;
- შრომის ეფექტურობაზე;
- გეოპოლიტიკურ გამოწვევებზე¹²

5. პოლიტიკის ეფექტიანობის ანალიზი

კვლევის შედეგები მიუთითებს, რომ:

1. თავდაცვის ხარჯების მნიშვნელოვანი ნაწილი უნდა ინვესტირდეს ინფრასტრუქტურასა და ტექნოლოგიებში, რაც ზრდის გრძელვადიან ეკონომიკურ ეფექტს;
2. პერსონალის ხარჯები სტაბილური უნდა დარჩეს, თუმცა ეფექტურობის პროგრამებით გაიზარდოს შრომის პროდუქტიულობა;
3. კვლევითი საქმიანობა და განათლება უნდა გახდეს პრიორიტეტი გრძელვადიან განვითარებაში, რაც უზრუნველყოფს ინოვაციას, კონკურენტუნარიანობას და ეროვნული უსაფრთხოების მდგრადობას.

დიაგრამა. 2

¹² J. P. Dunne, *Military Spending and Economic Growth: Evidence from International Research*. EPS Journal. (2013). <https://surl.li/wikwee>, გადამოწმებულია 17.11.2025

დასკვნა

შესწავლილი მასალებისა და განხორციელებული ანალიზის საფუძველზე შეიძლება რამდენიმე ძირითადი დასკვნა გაკეთდეს საქართველოს თავდაცვის ხარჯების გავლენის შესახებ ეროვნული ეკონომიკის ზრდაზე. ნაშრომმა აჩვენა, რომ თავდაცვის ხარჯების დინამიკა ბოლო 20 წლის განმავლობაში გამოირჩევა მნიშვნელოვანი ეკონომიკური და სტრატეგიული შედეგებით.

1. თავდაცვის ხარჯების სტრუქტურული გავლენა ეკონომიკაზე

საქართველოს თავდაცვის ბიუჯეტი ძირითადად მოიცავს ოთხ ძირითად კომპონენტს: პერსონალი, ინფრასტრუქტურა, სამხედრო ტექნიკა და კვლევითი/განათლების ინიციატივები. ანალიზმა აჩვენა, რომ პერსონალი და ინფრასტრუქტურა განსაკუთრებულ გავლენას ახდენენ მოკლევადიან ეკონომიკურ აქტივობაზე, რადგან ისინი ქმნიან სამუშაო ადგილებს, ზრდის შრომის პროდუქტიულობას და ხელს უწყობენ ადგილობრივი მომსახურების და წარმოების სექტორის განვითარებას.

მეორეს მხრივ, სამხედრო ტექნიკა და კვლევითი საქმიანობა უზრუნველყოფს გრძელვადიან ეკონომიკურ ეფექტს, რადგან ზრდის ტექნოლოგიურ შესაძლებლობებს, ხელს უწყობს ინოვაციას და ადამიანური კაპიტალის განვითარებას. ეს განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია საქართველოსთვის, როგორც მცირე და სწრაფად განვითარებადი ქვეყნისთვის, სადაც ტექნოლოგიური ინვესტიციები მნიშვნელოვან როლს თამაშობს ეკონომიკის კონკურენტუნარიანობის განმაპირობებელ ფაქტორად.

2. თავდაცვის ხარჯების გავლენა ეკონომიკურ ზრდაზე

ანალიზმა აჩვენა, რომ თავდაცვის ხარჯების ზრდა 2005–2025 წლებში ნაწილობრივ იყო დაკავშირებული ეკონომიკური ზრდის მაჩვენებლებთან. საერთაშორისო გამოცდილების გათვალისწინებით.¹³

საქართველოს მაგალითი ადასტურებს ტენდენციას, რომ თავდაცვის ინვესტიციები შესაძლოა ჰქონდეს როგორც დადებითი, ასევე ზომიერი ან ნეგატიური ეფექტი, კონკრეტული პირობების მიხედვით.

¹³ K.Rooney, et al. *The Economic Effects of Defense Spending: Infrastructure, Technology, and Employment*. RAND Corporation. (2017). <https://surl.li/keqvm>,

დადებითი ეფექტი:

- სამუშაო ადგილების შექმნა;
- ინფრასტრუქტურის განვითარება;
- ტექნოლოგიური პროგრესი;
- ინოვაციების სტიმულირება.

ნეგატიური/ზომიერი ეფექტი:

- რესურსების გადანაწილება სოციალურ სექტორზე;
- სახელმწიფო ვალდებულებების ზრდა;
- მოკლევადიან პერიოდში მიღებული სარგებლის შეზღუდულობა.

გეოპოლიტიკური ფაქტორები პროცესს განსაკუთრებულ სურათს აძლევენ. რეგიონის უსაფრთხოების გამოწვევები განაპირობებს რესურსების მიზნობრივ და ეფექტურ გამოყენებას, რაც აუცილებელია ქვეყნის **სტაბილური ეკონომიკური განვითარებისთვის**.

3. საერთაშორისო შედარებები და პოლიტიკის ეფექტურობა

მსგავსი მცირე ქვეყნების გამოცდილება აჩვენებს, რომ თავდაცვის ბიუჯეტის ეფექტურობა დამოკიდებულია რამდენიმე ძირითად ფაქტორზე:

- რესურსების ოპტიმალურ განაწილებაზე;
- ინფრასტრუქტურულ და ტექნოლოგიურ ინვესტიციებზე;
- შრომის ეფექტურობის ზრდაზე;
- გეოპოლიტიკურ გამოწვევებზე.

საქართველოს მონაცემები მიუთითებს, რომ სწორი ბიუჯეტის სტრუქტურა და მიზნობრივი განაწილება საშუალებას იძლევა, თავდაცვის ხარჯები უფრო მაღალი ეკონომიკური ეფექტურობით განხორციელდეს, განსაკუთრებით გრძელვადიან პერსპექტივაში.

4. პოლიტიკის რეკომენდაციები

ნაშრომის შედეგების მიხედვით შეიძლება შემოთავაზდეს შემდეგი პრაქტიკული რეკომენდაციები:

1. **ინფრასტრუქტურა და ტექნოლოგია:** ბიუჯეტის მნიშვნელოვანი ნაწილი უნდა იყოს მიმართული გრძელვადიან ინფრასტრუქტურულ და ტექნოლოგიურ პროექტებზე, რაც უზრუნველყოფს ეკონომიკის მდგრად ზრდას.
2. **პერსონალის ეფექტურობა:** დასაქმებული პირების ხარჯები უნდა დარჩეს სტაბილური, თუმცა საჭიროა პროგრამები ეფექტურობისა და შრომის პროდუქტიულობის გასაზრდელად.
3. **კვლევითი საქმიანობა და განათლება:** ინვესტიციები და განათლების სექტორში ხელს შეუწყობს ინოვაციას, ტექნოლოგიურ განვითარებას და კონკურენტუნარიანობას.
4. **გეოპოლიტიკური პრიორიტეტები:** რესურსების განაწილება უნდა იყოს მოქნილი და უსაფრთხოების გამოწვევებზე ორიენტირებული, რათა მიაღწიოს მაქსიმალურ ეფექტს ეკონომიკურ და სტრატეგიულ მიზნებზე.

5. საბოლოო შეფასება

საქართველოში თავდაცვის ხარჯები გავლენას ახდენენ როგორც მოკლევადიან, ისე გრძელვადიან ეკონომიკურ პროცესებზე. მათი ეფექტურობა დიდწილად დამოკიდებულია ბიუჯეტის სტრუქტურაზე, ინვესტიციების მიზნობრივობაზე და გეოპოლიტიკურ გარემოზე. შესაბამისად, სწორი პოლიტიკის შემუშავება და რესურსების ოპტიმალური განაწილება მნიშვნელოვნად შეუწყობს ხელს ქვეყნის ეკონომიკურ განვითარებას, ინოვაციებსა და ეროვნული უსაფრთხოების უზრუნველყოფას.

ეს კვლევა ეხმარება პოლიტიკის შემქმნელებს მიიღონ მიზნობრივი, ფაქტებზე დაფუძნებული გადაწყვეტილებები თავდაცვის ბიუჯეტის ეფექტიანობისა და ეკონომიკური ზრდის სტიმულირებისთვის, რაც მნიშვნელოვნად შეესაბამება საერთაშორისო გამოცდილებას და ქვეყნის სტრატეგიულ ინტერესებს.

~

ბიბლიოგრაფია

- Heo, U., & Ye, J. *Defense Spending and Economic Growth around the Globe: The Direct and Indirect Link*. ResearchGate. (2016). <https://surli.cc/emlrtr>, გადამოწმებულია 17.11.2025
- Rooney, K., et al. *The Economic Effects of Defense Spending: Infrastructure, Technology, and Employment*. RAND Corporation. (2017). <https://surli.lu/mplnrt>, გადამოწმებულია 17.11.2025
- Yetkiner, I. H. *Military Expenditure and Economic Growth: A Theoretical Perspective*. Econstor. (2012). <https://surli.lu/ntugap>, გადამოწმებულია 17.11.2025
- Dunne, J. P. *Military Spending and Economic Growth: Evidence from International Research*. EPS Journal. (2013). <https://surli.li/sabwpx>, გადამოწმებულია 17.11.2025
- საქართველოს ეროვნული სტატისტიკის დეპარტამენტი. *საჯარო ბიუჯეტის მონაცემები და ეროვნული ეკონომიკის ინდიკატორები (2005–2025)*. <https://www.geostat.ge>, გადამოწმებულია 17.11.2025
- საქართველოს თავდაცვის სამინისტრო. *თავდაცვის ბიუჯეტი და ოფიციალური ანგარიშები 2005–2025*. <https://mod.gov.ge>, გადამოწმებულია 17.11.2025
- Solow, R. M. *A Contribution to the Theory of Economic Growth*. Quarterly Journal of Economics, 70(1), (1956). 65–94.
- Smith, A. *The Wealth of Nations*. Modern edition. (1776).
- Smith, R., & Smith, J. *Military Expenditure and Economic Development: Comparative Analysis*. Journal of Defense Economics. (2010).
- World Bank. *World Development Indicators – Georgia*. (2023). <https://surli.li/notlez>, გადამოწმებულია 17.11.2025